

УДК 677.075:745/749(477)

ХУДОЖНЬО-ТЕХНОЛОГІЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ ОРНАМЕНТІВ УКРАЇНСЬКИХ ПИСАНОК НА ТРИКОТАЖНИХ ПОЛОТНАХ

Студ. С.А. Обухевич, гр. БТ-13

Студ. А.А. Кулик, гр. БТ-13

Науковий керівник доц. Т.А. Дзикович

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою роботи є художньо-технологічне проектування орнаментів українських писанок на трикотажному полотні. У відповідності до мети визначено **завдання**: дослідити характер орнаментування писанок у різних регіонах України; здійснити вибір символів, характерних для українських писанок, для трансформації їх на трикотажному полотні.

Практичне значення. У результаті реалізації проекту створено велику декоративну писанку, оздоблену трикотажем для участі у «Фестивалі писанок 2017», організатором якого є «Folk Ukraine».

Результати дослідження. З давніх-давен писанка стала одним із символів свята Великодня. У давнину писанки створювалися упродовж усього року до різних свят. Їх дарували на знак перемир'я, для побажання здоров'я, краси, сили, врожаю. Застосовували як запобіжний засіб від стихійного лиха, пожежі, грому, наговору. Методика розписування писанок, їх символіка і кольорова гамма відрізняються не лише в межах регіону, але й від міста до міста. Таким чином, писанки в кожному регіоні України є особливими за технікою та символікою.

Проведений аналіз показав, що для кожного регіону України характерним є свій орнамент. Виявлено також, що деякі з них використовують одну й ту саму символіку, яка відрізняється орнаментально. Так мешканці Херсону, Житомиру, Полтави використовують у писанкарстві орнамент безконечника. Даний орнамент є символом води, вічності і, водночас, плинності часу. Для Одеси, Луцька, Луганська характерним є орнамент хреста, що означає один із сонячних знаків. Це символ Всесвіту, чотирьох сторін світу, чотирьох вітрів, чотирьох пір року. Жителі Києва та Черкас використовують орнамент сварга (свастика), що означає добро, захист від темних сил. Для писанок Івано-Франківська, Харкова, Дніпропетровська та Чернігова характерним є орнамент квітки, що означає радість, красу, дітей. У Сімферополі використовують орнамент сонця, що є символом єдності, впорядкованості світу. Це також символ ясного і тверезого бачення, правосуддя. Орнамент триріг, що означає «один із найдавніших», зустрічається у Миколаєві. Мешканці Ужгорода використовують орнамент S-подібний знак вічності, що означає єднання протилежностей, на якому тримається світ. Для Рівного характерним є орнамент сорок клинців, що символізує успіх у господарстві, добробут і чесноти людини. У Львові, Харкові найчастіше зустрічається орнамент гілка або зерно, що символізує родючість, щорічне весняне відродження пагонів, символ безкінечного життя. У писанках Вінниці зустрічається символ божа рука, що означає владу, заступництво, цілісність - все те, що пов'язувалося з пошаною до руки. У Запоріжжі використовують у писанкарстві орнамент дубове листя, що означає чоловічу силу. В Сумах та Донецьку писанки оздоблюють орнаментом гребінці, що символізують дощ, врожай, достаток.

Взявши за основу орнаменти, характерні для того чи іншого регіону, нами трансформовано їх у візерунки для вироблення трикотажу. У якості прикладу на рис. 1

**Сучасні матеріали і технології виробництва виробів
широкого вжитку та спеціального призначення**

Технологія та дизайн тканин і трикотажу

представлено етапи розробки візерунку для вироблення трикотажу, який у подальшому використано для створення мапи України як оздоблення декоративного виробу «Писанка». У даному випадку – це Вінницька область (рис.1, а). Цьому регіону відповідає орнамент, представлений на рис.1, б. Даний орнамент шляхом художньої трансформації на папері в клітинку перетворено в патрон візерунка (рис. 1, в). Для реалізації обраного візерунку обрано жакардове переплетення. Патрон візерунка за допомогою спеціальної програми «Программат» внесено та збережено у карті пам'яті (рис. 1, г). Трикотаж з розробленим візерунком вироблено на плосков'язальній машині Brother 6 класу (рис. 1, д). Аналогічним чином створено трикотаж з візерунками, які характерні для кожного регіону України. За формою тієї чи іншої області створено трикотажні елементи мапи. На рис. 1, е представлено декоративний виріб «Писанка», оздоблений мапою України, створеною з трикотажних елементів у стилі «печворк».

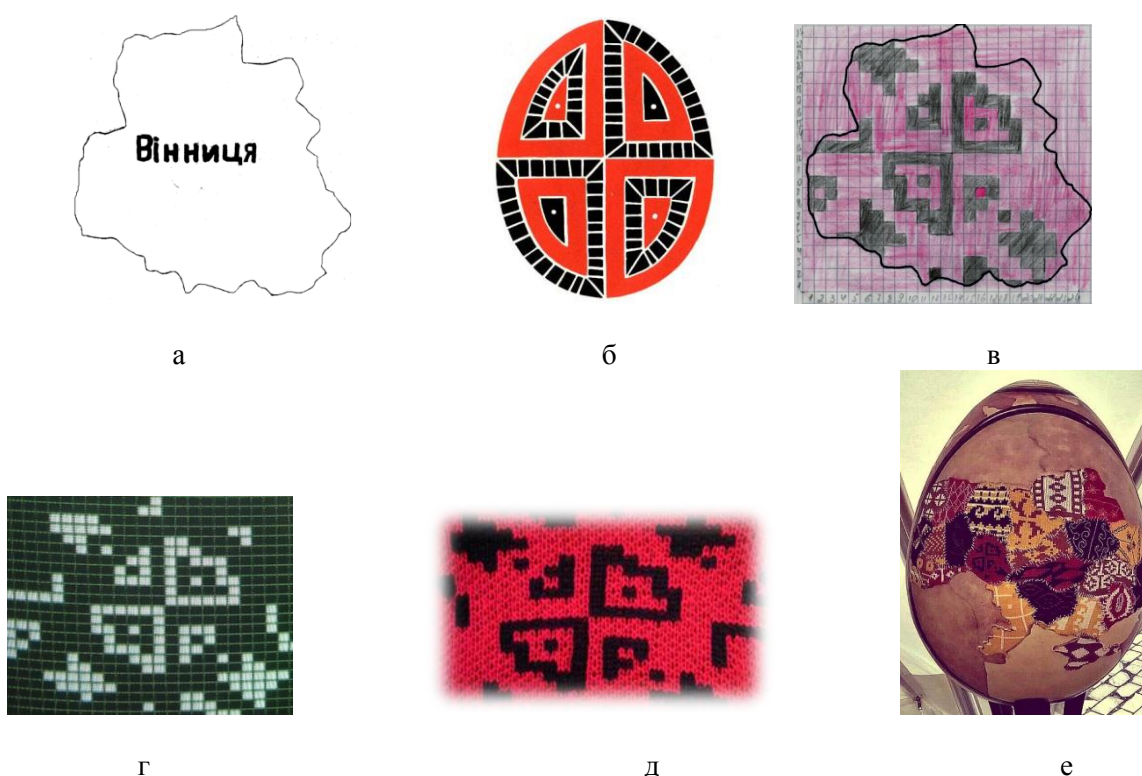

Рисунок 1 - Етапи художньо-технологічного проектування декоративного виробу «Писанка»

Висновок: трикотаж набуває все більшої популярності в оздобленні інтер'єру житлових приміщень, зокрема для створення декоративних виробів у стилі «печворк».

Ключові слова: писанка, орнамент, печворк, оздоблення виробів, трикотаж.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Биняшевский Э.В. Украинские писанки: моногр. / Э. В. Биняшевский. – К.: Мистецтво, 1968. – 93 с.
2. Гуцуляк О. Про таємничу символіку писанки // Писанка. – 1994. – № 3. – С. 12.
3. Описание коллекции народных писанок // Этнограф. отдел. Лубенский Музей Е.Н. Скаржинской. Сост. С.К. Кулжинский. – Вып. I. – М.: Об-во Скоропечатни А.А. Левенсон, Петровка, 1899. – 176 с.
4. Скорик М. З джерел писанкового орнаменту // Писанка. – 1995. – №1. – С. 10-13.